

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

KLASA: 023-01/20-01/413
URBROJ: 514-U-05-02-02/1-20-2
Zagreb, 19. listopada 2020.

GRAD ORAHOVICA
Jedinstveni upravni odjel
gđa Marija Šafer
pisarnica@orahovica.hr

Predmet: Održavanje mjesnih izbora
- odgovor, daje se

U Ministarstvu pravosuđa i uprave zaprimljen je elektroničkim putem upit iz Grada Orahovice koji se odnosi na rok vezan uz raspisivanje izbora za članove vijeća mjesnog odbora nakon isteka četverogodišnjeg mandata sadašnjih članova te mogućnost odgode mjesnih izbora i njihovog održavanja zajedno s lokalnim izborima, a nastavno na epidemiološku situaciju izazvanu bolesti COVID-19. Isto tako, postavlja se pitanje mogućnosti ukidanja oblika mjesne samouprave, odnosno mjesnih odbora na području jedinice lokalne samouprave.

U svezi navedenog ovo Ministarstvo očituje se kako slijedi:

Zakonom o lokalnim izborima („Narodne novine“, broj 144/12, 121/16 i 98/19), uređena su pitanja vezana uz lokalne izbore, odnosno izbore za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izbor općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika.

Sukladno odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 – pročišćeni tekst, 137/15 – ispravak, 123/17 i 98/19), *mjesna samouprava u cijelosti spada u djelokrug jedinica lokalne samouprave.*

Članovi vijeća mjesnog odbora biraju se na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, a biraju ih građani s područja mjesnog odbora koji imaju biračko pravo (članak 61.).

Člankom 59. stavkom 2. te člankom 61. stavkom 4. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisano je da će se statutom, odnosno drugim općim aktom općine ili grada urediti sva pitanja vezana uz izbore i obavljanje dužnosti članova vijeća mjesnog odbora, odnosno da postupak izbora članova vijeća mjesnog odbora predstavničko tijelo uređuje općim aktom, odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave. Dakle, obveza je jedinica lokalne samouprave da općim aktom uredi sva pitanja vezana uz mjesne izbore i to *odgovarajućom primjenom odredbi Zakona o lokalnim izborima* kojima se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica.

Ovdje Ministarstvo ističe svoj dosadašnji stav da zbog posebnosti mjesne samouprave u provedbi izbora za članove vijeća mjesnih odbora potrebno je imati na umu da odgovarajuća primjena zakona ne znači doslovna primjena u svim detaljima, već primjena na specifičan način i samo u

pitanjima gdje je to objektivno moguće, vodeći naravno, pri tome računa o temeljnim odredbama i „duhu“ propisa koji se odgovarajuće primjenjuje.

Nastavno na postavljeni upit, Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, člankom 61. stavkom 4., propisano je da postupak izbora članova vijeća mjesnog odbora uređuje predstavničko tijelo općim aktom, odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave (Zakon o lokalnim izborima). Sukladno stavku 5. istog članka, mandat članova vijeća mjesnog odbora traje četiri godine.

Nadalje, slijedom članka 61.a istoga Zakona, jedinica lokalne samouprave koja ima osnovane mjesne odbore dužna je provoditi izbore za članove vijeća mjesnih odbora, a izbore za članove vijeća mjesnih odbora raspisuje predstavničko tijelo.

Dakle, jedinice lokalne samouprave samostalne su u odlučivanju o svim pitanjima vezanim uz mjesnu samoupravu pa tako i u pogledu izbora za članove vijeća mjesnih odbora, a o čemu odlučuju svojim općim aktom, odnosno statutom u skladu sa zakonom.

U tom smislu pitanje raspisivanja mjesnih izbora (u slučaju isteka tekućeg mandata) predstavlja stvar iz isključivog djelokruga općina i gradova, o čemu sukladno navedenom u članku 61.a Zakona, odlučuje općinsko, odnosno gradsko vijeće. Slijedom toga, održavanje tih izbora stvar je odluke konkretne lokalne jedinice u skladu sa svim relevantnim okolnostima, a koja mora biti donesena u skladu sa zakonom i općim aktima jedinice, vodeći pri tome računa i o rokovima za provedbu izbora i izbornih radnji.

Međutim, ukoliko pojedina pitanja jedinica lokalne samouprave nije utvrdila svojim općim aktom, u tom slučaju primjenjuju se neposredno odredbe Zakona o lokalnim izborima.

Nastavno na navedeno, skreće se pozornost da je primjerice Zakonom o izmjeni i dopunama Zakona o lokalnim izborima („Narodne novine, broj 42/20) definirana situacija uslijed koje će se u konkretnom slučaju odgoditi raspisivanje, odnosno održavanje prijevremenih izbora.

Navedenim Zakonom je izmijenjena odredba članka 6. izvornog teksta Zakona o lokalnim izborima tako što je u predmetni članak dodan novi stavak 3. koji glasi: „U slučaju nastupanja posebnih okolnosti koje podrazumijevaju događaj ili određeno stanje koje se nije moglo predvidjeti i na koje se nije moglo utjecati, a koje trenutačno ugrožava pravni poredak, život, zdravlje ili sigurnost stanovništva te imovinu veće vrijednosti, Vlada Republike Hrvatske može odgoditi raspisivanje prijevremenih izbora, odnosno staviti izvan snage odluku kojom su raspisani prijevremeni izbori do prestanka posebnih okolnosti.“

Isto tako, s druge strane ističe se da su dana 05. srpnja 2020. godine održani izbori za zastupnike u Hrvatski sabor, poštujući epidemiološke mjere, preporuke i odluke Stožera civilne zaštite.

Zaključno, još jednom se skreće pozornost da su jedinice, odnosno predstavnička tijela ta koja su dužna procijeniti i odlučiti o raspisivanju i održavanju mjesnih izbora uvažavajući trenutne okolnosti. Stoga o održavanju mjesnih izbora ovlašteno je odlučiti predstavničko tijelo koje raspisuje izbore za članove vijeća mjesnih odbora, vodeći računa o zakonskim odredbama i općim aktima jedinice.

Isto tako, ističe se da Ministarstvo nije ovlašteno procjenjivati mogućnost održavanja mjesnih izbora u odnosu na poštivanje epidemioloških mjera. Prema tome, mjesne izbore potrebno je održavati u skladu s odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakona o lokalnim izborima i općih akata jedinice prateći stanje epidemiološke situacije i vodeći računa o preporukama i odlukama nadležnih stožera civilne zaštite.

Inače, glede istovremenog održavanja izbora za članove vijeća mjesnih odbora i lokalnih izbora, mišljenje je ovog Ministarstva da nema zakonskih zapreka da se izbori za članove vijeća mjesnih odbora i lokalni izbori održe istovremeno tj. istoga dana.

Nadalje, vezano uz pitanje mogućnosti ukidanja oblika mjesne samouprave na području jedinice lokalne samouprave, ističe se:

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, odredbom članka 57., propisano je da se mjesni odbor osniva statutom jedinice lokalne samouprave kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana. Mjesni odbor osniva se za jedno naselje, više međusobno povezanih manjih naselja ili za dio većeg naselja, odnosno grada koji u odnosu na ostale dijelove čini zasebnu razgraničenu cjelinu (dio naselja).

Člankom 58. navedenog Zakona propisano je da inicijativu i prijedlog za osnivanje mjesnog odbora mogu dati građani i članovi predstavničkog tijela te druga tijela određena u statutu općine, odnosno grada.

Slijedom navedenih zakonskih odredbi vidljivo je da Zakon propisuje način osnivanja mjesnih odbora kao oblika mjesne samouprave te je na nedvojben način propisano da se mjesni odbori osnivaju statutom jedinice lokalne samouprave (koji donosi predstavničko tijelo propisanom većinom glasova). Slijedom toga, statutom se točno određuje broj mjesnih odbora koji su osnovani na području neke jedinice, njihov naziv i područje, odnosno naselja koja obuhvaćaju, teritorijalne promjene vezane uz mjesne odbore i dr.

Glede pitanja koje se odnosi na **ukidanje** mjesnih odbora, kao i slučaju osnivanja mjesnih odbora na području jedinice ističe se da je člankom 59. Zakona propisano da će se statutom općine, odnosno grada, u skladu sa zakonom, urediti postupak davanja inicijative i podnošenja prijedloga za osnivanje mjesnog odbora, djelokrug i ovlasti tijela mjesnog odbora, utvrđivanje programa rada mjesnog odbora, osnove pravila mjesnog odbora, način financiranja njihove djelatnosti, obavljanje administrativnih i drugih poslova za njihove potrebe te druga pitanja od važnosti za ostvarivanje njihovih prava i obveza utvrđenih zakonom, statutom i drugim općim aktom predstavničkog tijela. *Stoga jedinica samostalno odlučuje o prethodno navedenim pitanjima.*

Slijedom prethodno iznijetog, budući da jedinice lokalne samouprave samostalno svojim općim aktom tj. statutom u skladu sa zakonom osnivaju oblike mjesne samouprave i uređuju pitanja koja se odnose na mjesnu samoupravu, a time i pitanja teritorijalnog preustroja već osnovanih mjesnih odbora kao i osnivanja novih, te ukidanja postojećih mjesnih odbora provodi se postupak propisan općim aktom jedinice.

Završno, još se jednom ističe da sva pitanja glede mjesne samouprave spadaju u samoupravni djelokrug jedinice - općina i gradova sukladno odredbama članaka 57., 58., 59. i 61. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Jedinice lokalne samouprave samostalne su u odlučivanju o svim pitanjima vezanim uz mjesnu samoupravu u skladu sa zakonom i svojim općim aktima, pa tako i o pitanjima osnivanja i ukidanja mjesnih odbora.

